

KLASSE!

ONDOGMATISCHE KRANT VOOR HET LINKSE DEBAT, DIRECTE ACTIE EN EEN BREDE BEWEGING

Nr 2 | 2008

Perspectieven om uit de polder te geraken

Kijk voorbij de dijken

In de eerste Klasse! hebben we een aantal zaken aangestipt die momenteel de ontwikkeling van sterke basisdemocratische bewegingen belemmeren. We wezen daarbij op die typisch Nederlandse factor, het poldermodel. Daarom schetsen we in dit tweede stuk wat perspectieven om uit de verstikkende omhelzing van de 'consensusdemocratie' te geraken. Niet als kant en klaar stappenplan, maar als aanzet tot een levendig debat over buitenparlementaire organisatiestrategieën.

★ DE POLDERZAPATISTAS

Ook al is het niet altijd makkelijk, strategische overwegingen zijn cruciaal voor bewegingen. 'Strategisch' betekent dan vooral dat we soms moeten durven om wat grootser te denken. Dogmatische kreten over verweggelegen utopieën zijn vervelend, maar denken over waar je heen wilt, is nuttig en leuk als je het goed doet. Of zoals de historicus Howard Zinn het onlangs uitdrukte: "Het is goed om een doel in gedachten te hebben [...] om na te denken over hoe de toekomstige maatschappij er uit zou kunnen zien, want dan heb je iets dat een beetje richting geeft aan wat je vandaag doet, maar alleen zolang deze discussie over de toekomstige maatschappij geen obstakels gaat vormen voor het werken aan die toekomstige maatschappij." Kortom, utopische ideeën te verwezenlijken vereist strategisch denken om deze in de praktijk om te kunnen zetten.

Het debat aangaan

Om andere mensen en 'onszelf' ervan te overtuigen dat het anders kan en iedereen daar zelf een rol in kan spelen, moet op allerlei niveaus en in allerlei arena's het debat aangaan worden. Alleen het verspreiden van informatie is geen debat, ook al proberen postmoderne zwetskousen dat idee tegenwoordig aan activisten te verkopen. Pas als je ook strategisch met die informatie omgaat en ervoor zorgt dat mensen er over moeten praten of nadenken heeft die politiek effect. Debat dient er ook voor om het verhaal verder te ontwikkelen, aangezien niemand de waarheid in pacht heeft. Maar we kunnen niet overal tegelijk zijn. Planning en nadenken over beschikbare middelen voor het inbreken op de heersende opinie is daarom noodzakelijk. Soms is het beter een debat niet via de heersende media te voeren, maar door eigen media te ontwikkelen of door directe actie. Ook hier is een voorafgaand strategisch debat nuttig.

Conflicten creëren

Een van de hardnekkigste argumenten van de polderideologie is dat conflicten per definitie negatief zijn en vermeden moeten worden. Dat zorgt er voor dat 'verantwoordelijkheid' alleen wordt erkend in de zin van het politieke spel – wie heeft zich wel of niet netjes aan de formele regels gehouden – maar dat het zelden of nooit gaat over wie er wint en wie verliest in het sociale conflict. Het politiek bestel heeft dan ook verfijnde mechanismen ontwikkeld om conflicten – voordat ze uit de hand lopen – te

LEES VERDER OP PAGINA 2 ↘

Klasse! Wa's dat nu?

Klasse! is opgestart door een aantal mensen die voorheen het wekelijkse 'Broeinest' programma aan de Amsterdamse Plantage Dok maakten. We dachten dat er meer nodig zou zijn om het paradijs op aarde te zien opbloeien. De krant is gratis maar kost veel geld. Bijdrages zijn dan ook van harte welkom op gironummer 9554857 van 'Het Lab' in Amsterdam.
Het idee is dat iedereen meehelpt om de krant te verspreiden, we sturen je graag een aantal exemplaren toe, vooral als je de porto zou willen vergoeden Contact kan via: klasse@globalinfo.nl
Op de website www.globalinfo.nl/klasse staan van sommige stukken langere versies met links enzo.

'Sterft gij oude vormen en gedachten'

Arbeid in crisis

Arbeidsstrijd in crisis! Dat is de realiteit waar vakbonden al geruime tijd mee worstelen en waar ook sociale bewegingen zich nu mee bemoeien. We vroegen verschillende activisten of er nieuwe vakbondsstrategieën in zicht zijn.

Bijna iedereen erkent dat de arbeidsbeweging zijn politieke machtsbasis heeft verloren en daarmee het vermogen om daadwerkelijk invloed uit te oefenen op sociale en politieke processen. Dit kan worden verklaard door de politiek-economische ontwikkelingen sinds de jaren 1970. De fragmentatie en mondialisering van arbeidsprocessen en de sterk toegenomen invloed van neoliberaal beleid en ideologie vormt de achtergrond van deze crisis. Vakbonden zien daardoor hun vermogen afnemen om vertegenwoordigend op te treden en arbeiders raken gedesorganiseerd en moeten onderling concurreren.

Het resultaat is een voortdurende achteruitgang van rechten. Lonen gaan omlaag, regelgeving over veiligheid en gezondheid kalft af, vaste contracten en afspraken over werktijden verdwijnen. Het onvermogen van vakbonden om deze problemen het hoofd te bieden, treft niet alleen henzelf maar héél links. Op alle fronten wordt immers gebruik gemaakt van het zwakke verweer om de uitbuiting te verscherpen, niet alleen waar het gaat om loon, maar ook op al die andere gebieden waar privatisering en deregulering toeslaat: huisvesting, gezondheid, onderwijs, het hele leven eigenlijk.

Sociale bewegingen

De verhouding tussen antikapitalistische sociale bewegingen en vakbonden is echter niet geheel zonder conflicten. Ooit waren linkse bewegingen en vakbonden nauw aan elkaar verbonden en hadden ze gezamenlijke doelen. Maar dat is lang geleden. Vakbonden verloren bijvoorbeeld hun aantrekkingskracht voor links toen ze nationalistisch protectionisme gingen propageren en zich tegen 'illegale' migranten opstelden. Daar komt bij dat binnen het tripartiete corporatisme (het voortdurend overleg tussen overheid, werkgevers en werknemers) vakbonden in toenemende mate hun economische eisen gingen matigen, evenals hun politieke werk buiten de werkvloer. Daarnaast zijn vakbonden sterk geïnstitutionaliseerd. Ze ontwikkelden structuren en onderhandelingsmethodes waardoor er vaak meer politieke loyaliteit is tussen de top van de vakbeweging met hun partners in het bedrijfsleven, dan met de arbeiders die ze zouden moeten vertegenwoordigen.

Nieuwe mogelijkheden

De laatste jaren zijn er ook nieuwe mogelijkheden ontstaan voor vakbondsactivisten om te experimenteren met benaderingen die emancipatorische kanten hebben en *'empowering'* zijn. Ook zijn er buiten de bonden sociale bewegingen ontstaan, zoals het Euromayday netwerk of de boerenbonden binnen Via Campesina, die zich op de factor arbeid/inkomen richten. Het is voor politieke activisten belangrijker dan ooit om in deze ontwikkelingen positie te bepalen, goed af te wegen welke keuzes nodig zijn en daar dan actief mee bezig te gaan.

LEES VERDER OP PAGINA 4 EN 5 ↘

COLUMN

Klas! Een van de scholieren die vorig jaar het land op z'n kop zette met spontane acties en demonstraties, vertelt hoe de toestand nu op school is.

★ L. DELAVILLE

Verplichte loterij

Niks meer gehoord over (de) scholierenstakingen? Niet vreemd, aangezien iedereen nog steeds doet alsof we het vergeten zijn en er niks is gebeurd. Zij (de regering) heeft uiteindelijk ietsje toegegeven na nog wat saaie vergaderingen met het LAKS en nu staat de norm zo: probeer 1.000 (les)uren te halen per leerling per school in plaats van de oorspronkelijk eis van 1.040 uur. (Het minimum is sowieso 860 uur). Nou, we merken er in onze klas niet zo veel van, aangezien we nog steeds de hele week tot tien over vier op school zitten (dat is ongeveer 7 uur les per dag) met nog steeds een gatenkaasrooster (door de tussenuren) en nog wat vage uren waarvan je je afvraagt waarom je daar zit met een leraar die de halve les weg is en die zich waarschijnlijk hetzelfde afvraagt. En maar zeggen dat ze niet anders kunnen omdat de schoolinspectie

Brochure door een solidaire bejaarden. Voor 2,10 te koop in de betere boekhandel of bij uitgeverij De Dolle Hond • www.dollehon.dds.nl

dat zo wil. Vergeet ook niet dat we hier verplicht zitten; buiten wacht de spijbelpolitie of een zware boete voor de ouders...
Er zijn ook wel wat goeie dingen, hoor. Het onderwijs gaat niet helemaal naar de filistijnen. Zo zijn er leraren die er zich niet zoveel van aantrekken en doen waar ze zin in hebben. De beste onder hen bezitten de kunst je eigenlijk onbewust (van) alles te leren. Als ze echt goed zijn, merk je niet eens dat je les krijgt en word je toch wijzer.
Nu gaan er opvallend veel 'goeie' docenten weg. Ik heb geen idee waarom, de meeste zeggen of niks, of dat ze ergens anders een betere baan hebben gevonden. Met een slechte leraar is een vak gelijk dubbel zo vervelend: moeilijker en meer werk. Als je de pech hebt dat dat zo is voor al je (ongeveer)12 vakken, dan haal je ze nooit of je bent al je vrije tijd kwijt. En weet je wie het nu gaan overnemen? De LIO's (leraren in opleiding)! Mooi is dat. Eerst hebben ze onder leiding van een docent al zo'n half jaar met ons als proefpersoon slecht les lopen geven. En dan gaan ze het een jaar later als groentjes helemaal alleen doen. Kunnen ze niet eerst even ergens anders wat gaan oefenen en ervaring opdoen? Ze maken er een zootje van en komen na een tijdje gewoon niet meer aan het woord. Vervolgens gaan ze er dan maar mensen uitsturen. Nou, daar ga je het zeker beter van snappen?!
Volgend jaar naar 5-VWO... Nu maar hopen dat we mazzel hebben met de leraren van volgend jaar, want dat is een pure loterij. Als je geluk hebt en je krijgt goede leraren, houd je misschien nog wat tijd over voor een hobby of twee. En deze trekking van volgend jaar is extra belangrijk want die leraren krijg je automatisch voor twee jaar; je examenjaar en het jaar wat daar aan vooraf gaat. Duim dus voor ons!

Voorbij de dijken Vervolg van pagina 1

FOTO'S: HUIBERT TEEKENS

pacificeren door met een deel van de beweging wat halfslachtige compromissen te sluiten. Structurele oorzaken van maatschappelijke problemen komen niet in beeld, omdat ze als versnipperd geroezemoes in de media en door de politiek gepresenteerd worden. Het is dus van fundamenteel belang voor krachtige buitenparlementaire bewegingen om conflicten langs structurele lijnen te benoemen en bestaande conflicten te belichten, of die nu spelen tussen kapitaal en arbeid, migratie en nationalisme, of de staat en politiek-economische zelfbeschikking. Alleen op deze manier hebben sociale bewegingen een kans om in de breedte en in de diepte te groeien, zonder meteen ingekapseld te raken. Het gaat bijvoorbeeld niet om een paar witte illegalen maar om een de systematische manier waarop de grenzen van onze maatschappij ingesteld worden en in- en uitsluiting georganiseerd wordt. De kwestie van wie wel of niet een verblijfsvergunning krijgt, leidt dan niet alleen tot de vraag over de toegang tot sociale rechten, maar ook tot bijvoorbeeld een economische en politieke kritiek op neoliberale mondialisering.
Een conflict is geen bestuurlijk probleem, maar een gelegenheid om een kant te kiezen.

Handelingsperspectieven ontwikkelen

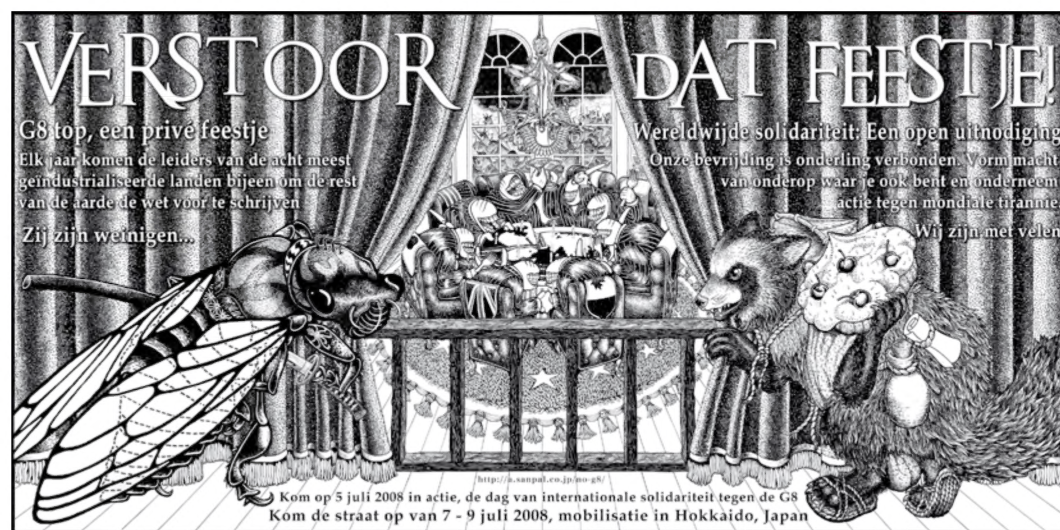
Kan je een probleem oplossen als je binnen de kaders van het probleem blijft denken? De articulatie van sociale conflicten vindt tegenwoordig steeds vaker plaats in termen van de parlementaire democratie. Ook actiebewegingen zijn hier niet altijd vrij van.
Als de doelstelling echter is om een beweging op te bouwen, en niet alleen een "issue op de agenda" te zetten, zal er meer handelingsperspectief nodig zijn. Het gaat er niet om een mening te hebben, en zeker niet om geld te geven aan een "goed doel", maar om elkaar in staat te stellen iets te doen. Mensen moeten ervaren dat het mogelijk en effectief is om zichzelf te organiseren. Terwijl er uiteraard wel allerlei basisinitiatieven bestaan die gebaseerd zijn op zelforganisatie, denken wij tegenwoordig veel te weinig na over het toegankelijk maken van die bewegingen. Daarnaast is er vaak een blinde vlek voor plekken waar dit soort zelforganisatieprocessen al gaande zijn in de rest van de maatschappij. Directe actie is niet voor beroepsactivisten gereserveerd, en vindt overal plaats waar mensen beslissen een probleem zelf op te lossen. De uitdaging is uiteraard om meer collectief en structureel te organiseren, losse initiatieven te verweven, binding

> **Structurele oorzaken van maatschappelijke problemen komen niet in beeld, omdat ze als versnipperd geroezemoes in de media en door de politiek gepresenteerd worden.**
>
> **Alleen het verspreiden van informatie is geen debat.**
>
> **Mensen moeten ervaren dat het mogelijk en effectief is om zichzelf te organiseren.**

tussen geïndividualiseerde personen te doen ontstaan en langdurige plaatselijke en transnationale netwerken op te bouwen. Dat is de kern van het ontstaan van maatschappelijke tegenmacht. Het verzet tegen de kap van de Schinveldse bossen voor de uitbreiding van de AWACS vliegzone is waarschijnlijk een van de meest inspirerende recente voorbeelden hoe dit kan. Tegelijkertijd zou zo'n basisbeweging ook moeten kunnen doorgroeien en bij andere conflicten betrokken worden. De manier waarop de anti-kernenergie beweging in Nederland in de jaren '70 en '80 'praktisch politiserend' werkte, is een bewijs dat het ook in Nederland kan.

Structureel samenwerken

Het tijdperk van de netwerken is Nederland nooit veel verder gekomen dan het bedrijfsleven. Als buitenparlementaire bewegingen gelijksoortig goed genetwerkt waren, dan zouden die ook met het huidige aantal deelnemers heel wat in de pap te brokkelen hebben. Eerdere mobilisaties tegen de G8, en andere pogingen om andersglobalistische of antikapitalistische basisnetwerken te vormen, bleken in Nederland niet te leiden tot verrassende coalities. In naburige landen zijn voorbeelden te vinden dat dat wel gebeurt en bovendien ook nog eens structureel voort blijven bestaan.
Het ontbreken van structuren kan niet alleen door het falen van individuele bewegingen verklaard worden. Structuren als het Dissent! Netwerk en andere overkoepelende initiatieven worden tegenwoordig vaak opgebouwd en dan weer opgegeven of in de koelkast gezet tot de volgende G8-top, campagne of buitengewone 'excessen' door de machthebbers. Daarmee wordt een hoop energie en arbeid verspild, en het voorkomt dat er effectiever gereageerd en gemobiliseerd kan worden. Ook blijft daardoor een grote kans liggen om kritiek aan structurele ongelijkheden te vertalen in dagelijks politiek werk.
Het opbouwen en in stand houden van structuren is misschien taai werk, het is ook een voorwaarde om effectieve strijd te kunnen voeren. Maar naast taai en nodig kan organiseren en inbreken in de structuren van controle, uitbuiting en repressie ook buitengewoon leuk zijn. Weinig zaken geven meer voldoening, op politiek gebied gesproken dan, dan het effectief torpederen van de kwade plannen van onze machthebbers. Dus laat ons bewegen en organiseren. Niet alleen uit weerzin jegens het deprimerende systeem, maar vooral ook uit liefde voor het vrije leven en de geest van de opstand. Let's do it, let's dance! ◻

De grenzen van het geluk

De Utrechtse groep AAGU voert campagne voor de rechten van migranten en onbeperkte bewegingsvrijheid voor iedereen. Dat is al snel te radicaal voor veel andere organisaties.

★ DOOR KATRIN McGAURAN

TEKENING: PANCHO, LE MONDE

Een van de conclusies op een bijeenkomst van migratie-groepen op het 2.Dh5-festival in Nijmegen, was dat ze door tijdgebrek niet toekwamen aan inhoudelijke discussies. Ook bleek het moeilijk om door acties een verbredend maatschappelijk effect te bereiken. Klasse! wil graag weten wat er sinds de discussie op het 2DH5 gebeurt is, en interviewde hiervoor Ron Vrij van de Anarchistische Anti-Deportatie Groep Utrecht (AAGU), die zich vooral inzet voor de sluiting van het detentiecentrum Zeist.

"Jullie hebben besloten je dit jaar te concentreren op bewustwording van de lokale bevolking. Vanwaar die keuze?"

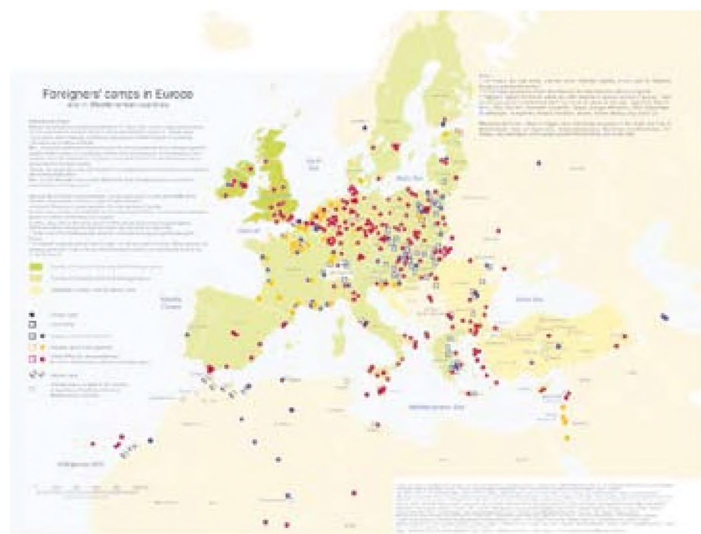
Ron: Het idee van het informeren van de bevolking ontstond na de aangekondigde burgerinspectie van september 2007. De reacties achteraf gaven blijk van onvoldoende kennis en inzicht in Kamp Zeist. Dit beeld werd versterkt door het bijwonen van een informatieavond over Kamp Zeist waar bewust verzwegen werd dat er sprake is van de opsluiting van onschuldige vluchtelingen. Voor de AAGU werd duidelijk dat een protest van de gemeenteraad tegen de detentie van migranten en vluchtelingen slechts symbolisch is. Toen is het idee geboren om zelf de bevolking te informeren over Kamp Zeist.
De reacties op het verspreiden van een gratis huis aan huis krant waren helaas minimaal. We hebben toch zo'n 40.000 kranten bezorgd en slechts enkele tientallen e-mails gekregen. Maar het goed informeren van het publiek legitimeert onze initiatieven om het sluiten van Kamp Zeist te bewerkstelligen.

"Veel acties en campagnes zijn tegenwoordig gelegenheidscoalities en missen vaak visie en continuiteit. Dat lijkt bij jullie anders?"
Ron: Binnen de AAGU-groep is inderdaad sprake van enige continuiteit. En vrij recentelijk zijn we weer aan een discussieronde begonnen om te kijken welk doel we gezamenlijk nastreven en of de route van de huidige campagne nog voor een ieder passend is. Deze discussie voeren we overigens wel tussen het maken van spandoeken, flyers en persberichten door. Mijn persoonlijke ideaalbeeld komt voort uit de ooit gevoerde campagne rond het arbeidsethos. Deze groep was in staat, met ingezonden brieven, theoretische artikelen en directe actie, om alle aspecten van hun boodschap te benoemen en naar buiten te brengen en in alle lagen van de samenleving bekend te maken; het recht op luiheid!
Op deze wijze zou ik ook graag het migratie-vraagstuk willen aanpakken. Vanuit historisch perspectief, maar ook economen, andersglobalisten en milieu activisten moeten posities innemen. En mensenrechtenactivisten zullen niet alleen naar China moeten kijken maar ook naar Nederland en de EU en beoordelen hoe vluchtelingen daar behandeld worden! Zo kunnen we een compleet verhaal over migratie neerzetten wat nu ontbreekt. In de burgerlijke media wordt het begrip 'gelukszoekers' nogal denigrerend gebruikt, maar het is toch volkomen rechtvaardig dat mensen op zoek gaan naar geluk! Ik denk dat we binnen het AAGU wel een eind op weg zijn, maar we kunnen nog wel enige steun gebruiken uit de hoek van andersglobalisten, economen en historici.

> Het begrip 'gelukszoekers' wordt negatief gebruikt, maar wat is er eigenlijk mis met op zoek gaan naar geluk?

"Jullie werken ook samen met zogenaamde gematigde organisaties rondom migratie. Wat zijn jullie ervaringen hiermee?"
Ron: Deze zijn bijna altijd negatief. Voor een deel ligt dat waarschijnlijk aan onze naam. Het woord 'anarchistisch' schrikt mensen toch af. Daarnaast zijn onze eisen radicaler dan de meeste andere groepen. Wij nemen geen genoegen met een pardonregeling, maar willen volledig open grenzen in de hele wereld en de vrijheid van beweging voor iedereen. Ook dit standpunt schrikt groepen af. En een derde reden is de wijze waarop wij onze doelen graag willen bereiken. Directe acties, het uiten van ons ongenoegen en dat in de praktijk werkelijk laten zien, is voor veel groepen onacceptabel. Het daadwerkelijk inspecteren van een detentie centrum door burgers die zich enorme zorgen maken over de omstandigheden waaronder onschuldige vluchtelingen worden opgesloten is voor veel groepen een te radicale actie.
Deze drie aspecten zorgen ervoor dat de samenwerking met meer gematigde groepen niet of nauwelijks van de grond is gekomen. Enkele groepen wilden niet eens een oproep plaatsen in onze informatiekrant *de Handdruk*. Een krant die gratis huis-aan-huis verspreid wordt in de dorpen rond Kamp Zeist met alleen informatie over de omstandigheden daar, zou toch ideaal zijn voor een oproepje van een bezoekersgroep! We hadden de lezers op de achterpagina graag dit soort handelingsperspectief geboden. Afijn, de volgende keer zullen we het gewoon nogmaals proberen. Het heeft wel de mening binnen het AAGU wat doen verschuiven, waardoor samenwerking met meer gematigde groepen vooralsnog niet geïnitieerd zal worden vanuit het AAGU.

Jij zei net dat migratie-activisten ook meer pogingen kunnen doen om overtuigend positieve en substantiële rechten op te eisen. Zou het AAGU niet samen met andere groepen moeten beginnen met een campagne voor bijvoorbeeld het recht op arbeid, gezondheidszorg, scholing...?
Ron: Mijn persoonlijke wens is zeker enige samenwerking met groepen die het verhaal van de AAGU kan ondersteunen en vice versa. Het is echter ook een keuze die je als groep moet maken. Steek je enorm veel energie om een brede coalitie tot stand te laten komen, met als gevaar dat je concessies moet doen aan je eigen eisen? Of richt je je als groep op je eigen doelstellingen en zorg je dat deze zo goed mogelijk uit de verf komen? Ik zou meer een oproep willen doen aan gelijkgestemde groepen zoals onder andere Antifascistische Actie (AFA), Groen Front en de Vrije Bond. Met deze groepen weet je zeker dat je geen concessies hoeft te doen aan de eis van vrijheid van beweging. AFA zou zich goed kunnen richten op vreemdelingenhaat en de consequenties die daar uit voort komen. Groen Front weet dat klimatotologische veranderingen tegenwoordig enorme stromen vluchtelingen teweeg brengt. En de Vrije Bond zou een positie kunnen innemen ten aanzien van mensen die hier zonder papieren werken en uitgebuit worden. Wat mij betreft genoeg overlappingen om samen de strijd te voeren tegen het overheidsbeleid. In eerste instantie zou ik mij met het AAGU dus willen richten op groepen die zich verzetten tegen het huidige migratiebeleid en vervolgens onderzoeken welke links-radicale groepen eveneens te maken hebben met de duistere consequenties van dit beleid. ◘

KAART:WWW.MIGREUROP.ORG

Meer informatie
AAGU website: • www.aagu.nl
Krant 'De Handdruk':
• www.aagu.nl images/Kamp_Zeist_krant.pdf
Info over detentie in Nederland:
• www.vrijheidvanbeweging.nl
Detentiecentra in Europa:
• www.detention-in-europe.org
Migreurop: • www.migreurop.org

Vervolg van pagina 1 Arbeid in crisis

1 De lonkende groene tafel

Twee veteranen van de arbeidsstrijd in Nederland laten hun licht schijnen over de 'moderne vakbeweging' en diens toekomst.

★ DOOR KEES HUDIG

Peter Waterman

Peter Waterman zit al lang als een spin in het web van zo'n beetje alle debatten over vernieuwing van arbeidsstrijd. De voormalige docent aan het ISS in Den Haag heeft gepoogd een brug te slaan tussen de sociale bewegingen en de vakbeweging, meest recentelijk op het Wereld Sociaal Forum.

Waterman: De vakbeweging is momenteel tamelijk radeloos. Je kunt daar de meest uiteenlopende geluiden horen. Het grote probleem is dat de grote bonden niet in staat zijn geweest om zich aan te passen aan de maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Ze gaan nog steeds uit van de witte werkende man met een vast contract, terwijl steeds minder mensen in zo'n situatie zitten. Al die bonden beperken zich ook tot dezelfde strategie, die ook steeds problematischer wordt, van de CAO-onderhandelingen. Collective Bargaining Unions, kun je ze samenvattend noemen.

Zo'n twintig jaar geleden hebben we de term 'social movement unionism' gelanceerd. Je ziet nu dat vakbonden zich op de sociale bewegingen richten om te proberen uit een impasse te geraken. Zoals te zien is op de sociale forums.

> Voorlopig ligt het initiatief bij de schoonmakers. Aan ons de taak hen te steunen.

Maar gedeeltelijk zie je dan ook de 'oude' invulling en praktijk opduiken. Zo kon je plotseling de campagne rond 'decent work' gepresenteerd zien worden op het World Social Forum in Nairobi. Dat is allesbehalve een radicale campagne, nota bene van het ILO.

Ik ben wel blij met initiatieven als organizing, met alles dat nieuw leven in de brouwerij brengt. Het blijft de vraag of daarmee echt wat verandert binnen zo'n vakbond. Ook in de VS, waar organizing door de vakbond SEIU gepropageerd wordt, bestaat veel kritiek op de methode en de koers van de SEIU. Het perspectief zit'm in het Nederlandse geval vooral op lokaal niveau en de onverwachte verbanden die daar dan ontstaan.

Hier en daar zijn nieuwe initiatieven te bespeuren die veelbelovend zijn. Neem de Mexicaanse vakbond FAT. Deze zijn nauw verbonden aan lokale 'grassroots' organisaties, en tegelijkertijd internationaal actief.

Op veel websites vinden interessante discussie plaats (zie kadertje). In grote lijnen zie je drie stromingen: de oude noordelijke bonden zetten in op 'global neo-Keynesianism'. Dan is er een groep rond het Global Labour Charter die radicaler beleid wil, maar wel op de staat georiënteerd blijft. En ten slotte de zuidelijke wirwar die je 'global social emancipation' zou kunnen betitelen en waarvan de deelnemers meer gericht zijn op autonomie van bewegingen.

Maar ach, vakbonden zijn ook niet heilig. Ze zullen natuurlijk altijd vertellen dat ze onmisbaar zijn, maar dat horen we zo vaak. Ze kunnen vooruitgang ook in de weg zitten, en dan moet je er maar omheen, of desnoods tegenin... Ik denk dat de toekomst ligt in wat je zou kunnen noemen 'networked unionism', flexibele samenwerkingsverbanden die veel verschillende groepen uit de samenleving omvatten. Zoals streetnet in Zuid Afrika.

Hans Boot (Solidariteit)

Hans Boot is minstens even lang als Peter Waterman een luis in de pels van de Nederlandse vakbeweging. Hij heeft Soldariteit mede opgericht, een organisatie van linkse vakbondsleden binnen de FNV. Sinds 2004 leeft Solidariteit voort als website en forum.

Hans Boot: De ontwikkelingen rond organizing volg ik op een afstand. Mijn indrukken zijn positief. Dat is vanwege het élan dat er vanuit gaat, de vitaliteit, de oriëntatie op de werkvloer, de actiegerichtheid en de poging tot samenwerking met groepen buiten de vakbeweging. Maar ik houd er rekening mee dat het slechts een methodiek is. Een werkwijze die de organizer stap voor stap moet volgen; vol instructies als een protocol. De organizer staat centraal en lijkt me bepalend, volgt een traject, legt contacten, gaat op zoek naar leiders en formuleert haalbare resultaten.

Het doet denken aan het beginnende bedrijvenwerk dat vanaf de tweede helft van de jaren zestig langzaam door verschillende bedrijfstakken en vakbonden sijpelde. Gericht op de ledenbasis in het bedrijf tijdens een 'vakbeweging in crisis' die overspoeld werd door een loonexplosie. Een geïsoleerd bestuursapparaat zocht naar communicatieverbetering. Hier en daar zetten ledengroepen de daarbij horende structuren om in vormen van zelforganisatie. Botsingen met baas en bondsbestuurder over niet haalbaar geachte eisen waren dan bepaald niet uitgesloten..

Na verloop van tijd werd dit 'vakbondswerk in het bedrijf' inhoudelijk en organisatorisch opgenomen in de traditionele overlegprocessen. Achteraf bleek het te gaan om een tijdelijke breuk met het centralistisch verleden.

FOTO: MICHIEL DE RUITER

Karakteristiek

Ik vrees dat de mankementen die nu bij de organizing-ervaringen gesignaleerd worden, karakteristiek zijn voor de vakbeweging. Dat toch het élan daar doorheen drong, is waarschijnlijk specifiek voor een sector met onderontwikkelde arbeidsvoorwaarden en ontwikkelde intimidatie. Er is te scoren. Maar de overdracht naar elders zal snel op de grenzen stuiten van het sociaal partnerschap van de vakbonden. Hoe de verdere ontwikkeling zal zijn, valt voor een belangrijk deel buiten de invloedssfeer van de vakbeweging en binnen de conjunctuur van de sociale strijd. En die laatste is internationaler dan ooit.

Het probleem lijkt me niet zo zeer dat «de FNV aan de top enorm meepoldert», zoals jullie zeggen. Dat de overgrote meerderheid van de leden en velen daarbuiten dat toestaan, of zelfs ermee instemmen of hetzelfde doen, is kenmerkend voor de sociaal-economische verhoudingen in Nederland. Het beeld dat pas de laatste jaren en alleen de leiding van de vakbeweging de groene tafel de voorkeur geeft boven de werkvloer en de straat, vertekent de geschiedenis. Voorlopig ligt het initiatief bij de schoonmakers en schoonmaaksters die in beweging zijn gekomen. Aan ons de taak hen te steunen en hun ervaringen uit te dragen.

Moderne vakbeweging

Aansluitend op het voorgaande, is het niet verbazingwekkend dat de Nederlandse vakbeweging geen 'linkse' afsplitsingen kent. Dit in tegenstelling tot een paar West-Europese landen. Grappig is dat de belangrijkste voorloper van de FNV, het NVV, een behoudende afsplitsing is van de oude, radicale vakorganisaties. Het NVV noemde zich dan ook de 'moderne vakbeweging'. We hebben de afgelopen jaren overigens wel groepen gezien die voor zichzelf begonnen. In de gezondheidszorg, het vervoer en het onderwijs. Zogenaamde categorale organisaties die op een deelgebied een variant werden van de bonden van de FNV. Meestal vol kritiek begonnen en vrij spoedig zeer bezig een plaats aan de groene tafel te bemachtigen. Het al zestig jaar bestaande OVB is steeds marginaler geworden en sluit bedenkelijke CAO's in de zwakste sectoren af.

De vorming van een democratisch en antikapitalistisch alternatief naast en tegenover de huidige, participatieve vakbonden is geen administratieve beslissing. Het zal een resultaat zijn van een beweging aan de voet van de samenleving binnen en buiten de bonden die eisen stelt die de vele overlegsituaties niet aan kunnen of zelfs bedreigen. Misschien is het wel zo dat naarmate de strijdbaarheid binnen de FNV toeneemt, de kans op een socialistisch alternatief groter wordt. ◘

Van onderop

Een actueel voorbeeld van een internationale campagne *van onderop* is een initiatief rond werknemers van de koffieketen Starbucks, opgezet door leden van de vermaarde Amerikaanse bond IWW. Zie • www.starbucksunion.org Voor link naar allerhande anarchosyndicalistische bonden zie: • www.fau.org/links

Op de website is een langere versie van de interviews te vinden, met noten en links.
Een overzicht van het werk van Peter Waterman is te vinden op • www.choike.org

Websites

- vakbondsvernieuwing.blogspot.com
- www.solidariteit.nl
- www.laborstrategies.blogs.com
- www.labornotes.org
- www.labourstart.org/nl
- www.newunionism.netuin.org.uk
- www.poptel.org.uk/women-ww
- www.networked-politics.info

Een fijne verzameling links:

- www.neverworkalone.de
- www.euromayday.org

Schoonmakerscampagne fnv:

- www.beteretoekomst.org

In de volgende Klasse! gaan we verder met ons onderzoek naar sociale strijd, met de nadruk op de strijd van migranten

Vervolg van pagina 1 Arbeid in crisis

2 Bonden en bewegen

De uit Amerika overgewaaide vakbondsmethode “Organizing” heeft ervoor gezorgd dat het ledenaantal van vakbonden weer is gaan groeien. Daarnaast hebben delen van de precaire, gefragmenteerde en uit migranten bestaande arbeidspool er verbeteringen door bereikt op het gebied van hun rechten. De methode bestaat onder meer uit voorafgaand onderzoek om te besluiten op welke sectoren er ingezet wordt en welke bedrijven daarbij op de korrel genomen zullen worden. Verder wordt er gerekend op een actieve ledenbasis en vervlechting met sociale groepen om de steun voor specifieke arbeidsstrijd te verbreden. Sociale bewegingen wordt verzocht om de campagnes actief te ondersteunen. Maar de verhouding tussen die twee is niet altijd onproblematisch.

★ DOOR KATRIN McGAURAN

Wij hebben twee activisten uit Duitsland die veel ervaring hebben met organizing-projecten aldaar om hun mening gevraagd. Een van hen heeft als organizer gewerkt in de campagne die in de bewakingssector in Hamburg georganiseerd werd door de dienstenbond ver.di samen met de Amerikaanse bond SEIU. De ander is een medewerker van OrKa, een netwerk van adviseurs die vakbonden helpen bij het plannen en organiseren van campagnes waarbij concrete conflicten samen met de getroffen arbeiders opgelost worden. Een langere versie van dit artikel is op de website te vinden.

“Wat zijn volgens jullie de positieve aspecten van organizing, waar betreedt het nieuwe politieke gronden en welke successen zijn er geboekt?”
Christian Gaterman (voormalig organizer uit Hamburg): Een duidelijke kracht van de organizing-aanpak is naar mijn mening dat het een duidelijke internationalistische richting heeft en het gefocust is op precaire arbeidsverhoudingen, dus zaken die de vakbonden tot nu toe lieten liggen. Dat geldt natuurlijk ook voor de thematiek van de geillegaliseerde arbeid. Hier zijn echt nieuwe terreinen geopend, die ook inhoudelijk haaks staan op het klassieke vakbondsbeleid. Ook de sociale bewegingen kijken met argusogen naar deze modellen, omdat die er blijkbaar in slagen succesvolle mobiliseringen te ontwikkelen en eisen door te drukken. Dat is natuurlijk ook voor sociale bewegingen interessant, die immers momenteel ook geen al te grote overwinningen op hun conto kunnen schrijven.
Georg Wissmeier (OrKa): Naast concrete loonsverhogingen denk ik dat we in Duitsland successen geboekt hebben met de opbouw van sociale netwerken rondom organizing campagnes. Vanuit onze politieke visie vinden wij het interessant hoe we er in kunnen slagen om, zoals Gramsci dat noemde, een tegenhegemonie te ontwikkelen. Om daarmee de neoliberale hegemonie, die de laatste jaren ook bewust opgebouwd is, te doorbreken. Daar is veel tijd voor nodig. Door de focus op de opbouw van sociale netwerken leert de vakbond weer met politiek andersdenkende mensen om te gaan en samen te werken, evenals radicaal links.

“Is er geen tegenspraak tussen het propageren van zelforganisatie terwijl de voorwaarde is ook lid te worden van de vakbond?”
Christian: Ik zie die tegenstelling ook. Ik zie organizing niet als hulp bij zelforganisatie. Zoals het door SEIU uitgevoerd wordt, is het een duidelijk omschreven concept waarvan ik vreemd vind dat het per se als links, want basisdemocratisch, gezien wordt. Dat wordt ook niet zo gesteld, maar wel vaak zo gezien. Ik vraag me ook af of organizing in de kern wel basisdemocratisch is, omdat er ook daarbij een hiërarchische verhouding is tussen de aangestelde organizers en de deelnemers. Het gaat om de opbouw van een massabasis, vooral met de hulp van ‘leadership’.
Georg: Organizing is heel duidelijk strategisch van bovenaf geleid. De Justice for Janitor campagne was oorspronkelijk bijvoorbeeld heel duidelijk top-down. De strategische beslissingen worden altijd op een bepaald niveau genomen, en dat is nooit aan de basis. Natuurlijk zijn er wel gradaties, bijvoorbeeld of het gaat om de verdeling van de middelen binnen de vakbond of over simpele stappen in de campagne, die zeker aan de basis beslist moeten worden. Maar ook binnen de vakbonden is organizing zeer omstreden.

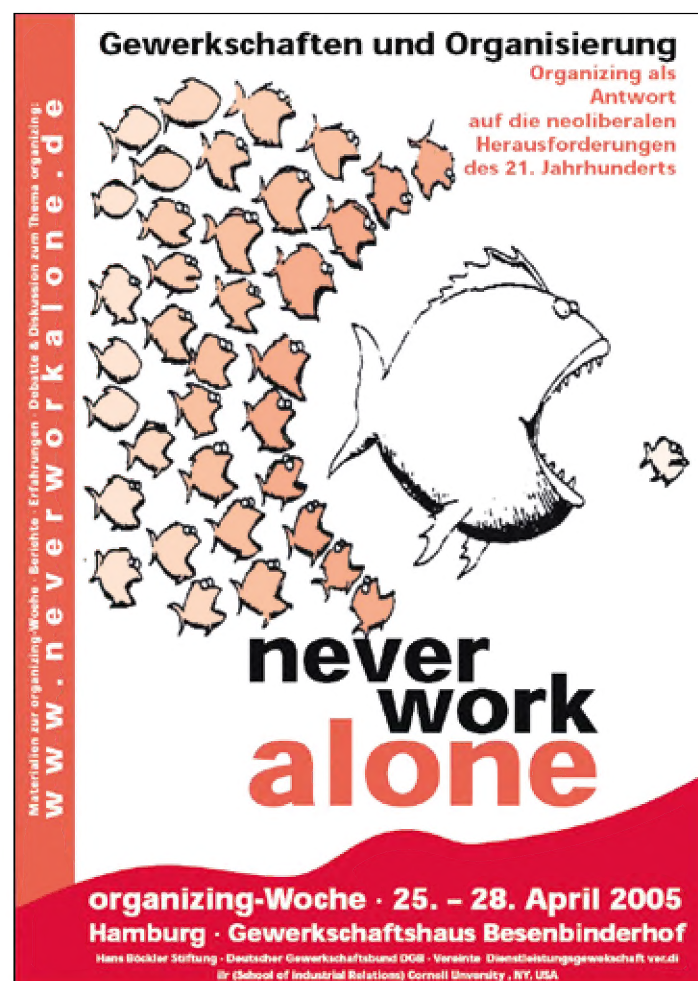
“Organizers werken vaak 10 tot 12 uur per dag, ’s avonds en in de weekends en stuiten vaak op een burn-out. Is dat ook een tegenspraak?”
Christian: Als er conflicten waren in ons organizing project, hadden die inderdaad te maken met de arbeidsomstandigheden van de organizers zelf. Het opeisen van de eigen arbeidsrechten werd niet graag gezien. Organizing betekent dan ook niet zomaar een baantje, zo werd ons steeds weer duidelijk te kennen gegeven. Dat is echter geen specifiek probleem van het organizen (waarmee ik het niet wil vergoelijken), het is een logica die overal opduikt waar overidentificatie met het werk plaatsvindt, bijvoorbeeld ook bij sociaal werk of bij de kennisproductie.
Georg: Ik ben het met Christian eens dat hier de vraag opdoemt over hoe linkse mensen met politiek werk omgaan. Er zijn altijd een paar mensen die projecten aanvoeren en na een paar jaar een burn-out hebben, dat zie je in alle sociale bewegingen en ook in de organizing campagnes in de VS waar het burn-outgehalte heel groot is. Wij moeten hiervoor oplossingen vinden, zoals bijvoorbeeld langere rustperiodes in campagnes inbouwen, dat moet geleerd worden, met trial and error.

“Hoe zie je bij de organizing projecten de verhouding tussen vakbonden en sociale bewegingen?”
Christian: Mijn indruk was vaak dat het vooral ging om een instrumentalistische relatie met andere bewegingen, maar allerminst op gelijke ooghoogte. De kritische discussie over de gemaakte ervaringen in organizing projecten, staat nog aardig in de kinderschoenen en is nog niet goed uitgewerkt. Maar voor mij gaat de discussie vooral over het concept organizing op zich. De kritiek daarop is aan de ene kant gericht op de manier waarop organizing is opgebouwd en welke interne logica daarbij gevolgd wordt. Op bijeenkomsten of scholingsbijeenkomsten had ik vaak het gevoel in een verkoop- of propagandashow beland te zijn. Ik had het gevoel in een soort waarheidskokon terecht te zijn gekomen, waar alles perfect geacht werd. Als er fouten waren, kon dat er alleen aan liggen dat het model verkeerd toegepast was of doordat je gewoon een ‘slechte’ organizer was. Het gehele bouwwerk ter discussie stellen zou onmogelijk zijn geweest.

“In het maandblad AK werd de situatie treffend geschetst als een toneelstuk: Dreiging van grote ramp met kelderende ledenaantallen door ouderwetse vakbonden. Maar dan komt de reddende ridder op in de vorm van ‘organizing’ en gaat de rode zon aan de horizon gloren.... ”
Georg: Nou zo stellen we het als OrKa zeker niet voor. Wij zeggen altijd dat organizing een van de vele mogelijkheden is om de crisis het hoofd te bieden. In Duitsland bijvoorbeeld zijn er momenteel twee elkaar aanvullende manieren van handelen. De eerste is met voltijds organizers te werken en dan bestaande vakbondsstructuren te benutten en bijvoorbeeld vertrouwensmensen te trainen in bepaalde organizing strategieën.

> “Vakbonden moeten weer met politiek andersdenkenden leren omgaan.”

Welke methode men aanwendt hangt ervan af of er middelen zijn van de vakbonden, of er bedrijfsraden zijn of vertrouwensmensen bestaan of niet, of er überhaupt een vakbond aanwezig is, etcetera.
Christian: In het algemeen denk ik dat de relatie tussen sociale en emancipatorische bewegingen en vakbonden noodgedwongen vol strubbelingen zit. De politiek van beiden zijn nogal verschillend, maar ook de doelen en de inhoud. Maar als het gaat om de machtsbasis te versterken en weer offensieve posities in te nemen, dan gaat het ook om heel concrete discussies, waarin zich een dynamiek ontwikkelt die door de vakbonden niet overheerst kunnen worden. Ik vind het dan belangrijk om daar aan deel te nemen.
Christian: Voor de meeste arbeid(st)ers is er momenteel geen enkel alternatief voor de vakbeweging. De vraag is dus hoe zelforganisatie van arbeiders buiten de vakbond er uit zou kunnen zien? Bij de kennisproductie, de precaire arbeid van hogeropgeleide arbeiders zie je wel aanzetten tot zelforganisatie die er hoopvol uitzien. Hoe die zich verder ontwikkelen, moet nog blijken. De conflicten op het terrein van arbeid nemen weer toe en ik hoop dat er daar ook een verschuiving van ideeën plaatsvindt. Het is echter een strijd die op ideologisch gebied gestreden moet worden. ◘

Over mythes, 'excessen' en de relevantie van een opstand

Parijs Mei '68

Met name in Frankrijk is 'mei '68' uitvoerig herdacht. Daarbij werd het een en ander vergeten.

★ DOOR RUTGER VAN REE

Op 6 mei 1968 wierpen ongeveer 25.000 mensen barricades op in de straten van het Parijse Quartier Latin. Ze bleken bereid de stellingen met verve te verdedigen en het heeft dagen gekost tot de barricades en traangasdampen het straatbeeld verlieten. Daarna werd het land nog wekenlang geteisterd en geïnspireerd door talloze bezettingen en stakingen. De eerste, wilde fase van het protest was in het midden van die maand echter over haar hoogtepunt heen.

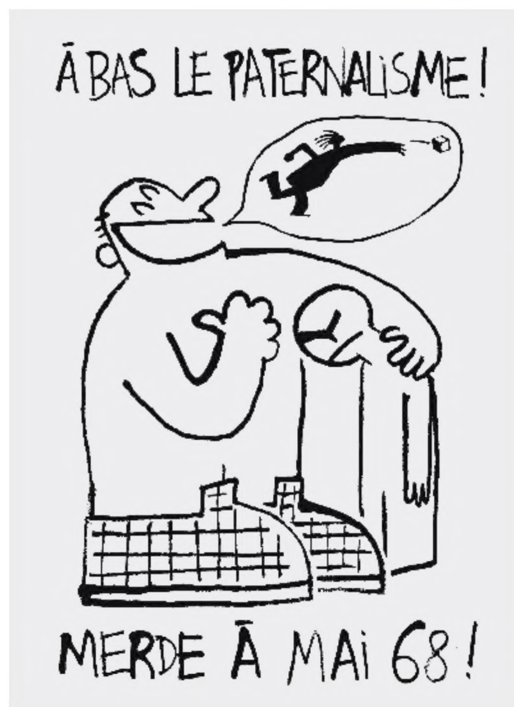
De demonstraties op 13 mei en op 30 mei, waarin respectievelijk tenminste één miljoen en vierhonderdduizend mensen meeliepen, verliepen relatief keurig. Dit kwam onder andere door de doelstelling van grotere vakbonden en linkse partijen die meenden de sfeer in het land om te kunnen zetten in een klinkende verkiezingswinst en loonstijgingen.

Herdenking

De herdenkingen van 'Parijs Mei '68' buitelen deze maanden, veertig jaar nadien in allerlei vaak ex-linkse tijd, al bijna even platgetreden als de Tweede Wereldoorlog en de Democratie, is die van 'de jaren zestig', waarbinnen 'Parijs, Mei '68' een toeristisch hoogtepunt vormt. Tot zo'n tien jaar geleden werd dit verhaal in Nederland doorgaans gebracht als positief. De slachtoffers van het patriarchaat, van hetero-terreur en uiteraard de kerk hadden zichzelf met een ferme zwaai bevrijd van 'knellende banden' en 'vermolmd conservatisme'. Voor deze lezing valt veel te zeggen. Het klopt dat er toen en sindsdien veel culturele vrijheden gewonnen

> Verzadigd hangt men in een bureaustoel te verzuchten dat de jeugd zo passief is.

Van de anti-herdenkingswebsite imaginaction.over-blog.org: 'Weg met het paternalisme, rot op met mei '68.'

bladen over elkaar heen. Daarbij wordt voor de lol doorgaans vergeten dat de buit van deze revolte goeddeels intern verdeeld is door de georganiseerde middenklasse, terwijl een opvallend kenmerk van de opstanden juist de samenwerking tussen verschillende groepen en klassen was. Vergeten wordt ook dat het onrustig was in steden op elk continent, van de Filipijnen tot Mexico en van Zuid-Afrika tot Tsjechoslowakije. Ernstiger misschien nog is het dat er door de betrokkenen doorgaans wordt gedaan alsof de doelen goeddeels bereikt zijn. Verzadigd hangen ze in hun bureaustoelen op te merken dat de jeugd van tegenwoordig zo passief is.

Een van de grote mythes van onze zijn. Hierbij speelden verlangens en plezier, humor en het irrationele een grotere rol dan in andere moderne revoltes. Seks en drugs vormden een welkome afwisseling op de eerbiedwaardige woorden van die sympathieke oom Kropotkin en boze broer Bakunin.

Er is veel bereikt, maar het is bij een gedeeltelijke cultuuromslag gebleven. De ongelijkheid tussen de seksen en tussen mensen met uiteenlopende seksuele smaak los je nog niet op door een aantal wetswijzigingen en leuke homo's op de televisie. Van gelijke behandeling van autochtonen en immigranten is niet eens in naam sprake, en de verschillen tussen arm en rijk blijven lekker doorgroeien. Cultureel is er desondanks veel veranderd, maar in economische zin is er weinig bereikt. De eventueel in aanvang aanwezige economische doelstellingen zijn door conformisme en onderhandelen verdampt.

Terugslag en vooruitblik

Op dit moment hebben we te maken met een terugslag, door christelijke, liberale en sociaal-democratische politici in gelijke mate gevoerd, tegen 'de excessen van de jaren zestig'. Elke dag worden vrijheden teruggedraaid en nieuwe vormen van *surveillance* ingesteld. Het is tijd om te zeggen dat we niet zijn doorgeschoten maar, integendeel, pas net begonnen zijn!

Een van de schitterende slogans uit die tijd was "Onder de straatstenen ligt het strand": achter de dagelijkse werkelijkheid zit de vrijheid verborgen. Dus de stenen werden in barricades verwerkt, en vervolgens naar het gezag geworpen. Maar na herstel van rust, orde en het wegdek, werden deze bedekt onder een laag asfalt, dat immers veel lastiger los te trekken valt. Als we de terugslag tegen de jaren zestig ongehinderd plaats laten vinden, wordt het steeds lastiger ons nog te verzetten. Een van de beste redenen om de keien los te wrikken is om daarna van het strand te kunnen genieten. Maar een belangrijke les van de afgelopen veertig jaar is dat de barricades niet zomaar opgeheven kunnen worden. Houdt dus, ook op het strand, de stenen bij de hand voor wanneer ze asfalt komen leggen. ◘

Het situationisme is dood. Lang leve het situationisme!

★ DOOR HANS SALAVILA

Menig progressieve boekhandel heeft 'n paar planken met situationisme. De politiek-culturele beweging (1957-1972) duikt op in de talloze herdenkingsverhalen over Mei '68.

Maar het blijft de vraag of situationisten een cruciale rol hebben gespeeld of zich later de revolutionaire gebeurtenissen hebben toegeëigend. Centraal figuur in het situationisme was Guy Debord (1931-1994). Zijn belangrijkste boek is 'De Spektakelmaatschappij'. Een onmogelijke man die binnen de Situationistische Internationale met vrijwel iedereen ruzie maakte.

Even 'n uitstapje. Van een taoïstische schrijver zijn de woorden: "Wil je de boom kunnen zien, dan moet je vooral kijken naar de niet-boom". Hij doelde op de ruimte om de boom; datgene wat (nog) géén boom is.

We hebben dus een 'negatieve' blik nodig om bijvoorbeeld de maatschappij te kunnen doorgronden. Datgene wat (nog niet) is, moet zichtbaar worden. De normen en waarden binnen het kapitalisme zijn zo dominant, dat dat niet eenvoudig is. Het situationisme biedt gereedschap:

1. Het systeem wil je zoet houden met passief spektakel. Bijvoorbeeld een duur stadionconcert. Een thrill die snel verdampt waardoor je weer moet uitkijken naar 'n volgend moment van tijdelijke bevrediging.
2. Wees je ervan bewust dat de (spektakel)maatschappij bijna onbegrensde mogelijkheden heeft om vormen van verzet in het systeem op te nemen en daarmee te neutraliseren.
3. De omkering. Zet zaken op hun kop om de werkelijkheid met zichzelf te confronteren.
4. De zwerftocht. Ga in de stad met 'n groep onderweg, zonder programma, zonder doel en ga de interactie aan met wat je spontaan tegenkomt. Ervaar de vanzelfsprekendheid van de dominante tijd- en werkindeling door je eens 'n keer helemaal te bevrijden uit de 09.00-17.00 uur boeien.
5. De indeling van de ruimte. De stad bestaat uit afgebakende wijken waar wordt gewerkt, waar mensen TV kijken en slapen, waar je hoort te shoppen en waar je mag uitgaan. Deze indeling ontneemt ons creatieve impulsen. De nieuwe stad (en dus ook het leven) zou veel spannender en stimulerender kunnen zijn wanneer functies juist door elkaar lopen.

Volgens Guy Debord kan kunst niet langer bestaan omdat het onlosmakelijk deel uitmaakt van de spektakelmaatschappij. Zelfs revolutionaire kunst wordt vroeg of laat beleggingsobject. Na het einde van de kunst, kunnen we kunst integreren in het eigen bestaan. Het kan deel uitmaken van verzet.

Als beweging is het situationisme dood. Als instrument om 'n kritische blik te ontwikkelen, is het springlevend. Steeds meer andersglobalistische groepen maken gebruik van situationis-tische technieken. Lang leve het situationisme! ◘

Websites

Over situationisme
- www.notbored.org

Websites met wat 'situationistische' inspiratie
- www.thevacuumcleaner.co.uk
- www.revbilly.com
- www.theyesmen.org
- www.labofii.net
- www.clownarmy.org
- www.clolonel.nl
- www.rebelact.nl
- www.cddc.vt.edu/sionline
- kommunikationsguerilla.twoday.net

Veel materiaal over Mai '68 in Frankrijk
- www.mai-68.org

Website tegen de herinneringscultuur rond Mai '68
- imaginaction.over-blog.org

Topconferentie EU-Latam in Lima

Op vrijdag 16 mei vond in Lima de vijfde top tussen regeringsleiders van Europa en Latijns Amerika plaats. Het formele doel van deze top was het verbeteren van de samenwerking op het gebied van armoedebestrijding, sociale cohesie en klimaatverandering. De handelsverdragen tussen de EU en de verschillende Latijns Amerikaanse regio's stonden niet op de officiële agenda, maar werden desondanks uitgebreid besproken op zaterdag 17 mei en in de wandelgangen.

★ DOOR MARJOLEIN VAN DE WATER (XMINY)

Parallel aan de officiële bijeenkomst organiseerde Enlazando Alternativas (een biregionaal netwerk van sociale bewegingen en niet-gouvernementele organisaties uit Europa, Latijns-Amerika en de Caraïben) een Cumbre de los Pueblos (Top van het Volk). Deze alternatieve top vond plaats van 13 tot en met 16 mei en was een platform voor kritische geluiden uit Europa en Latijns-Amerika over de huidige vorm van economische integratie en samenwerking tussen de regio's en bedoeld om tot alternatieve voorstellen te komen.

FOTO: MARJOLEIN VAN DE WATER

Handel en vrijheid

Mexico was het eerste land in Latijns Amerika dat een vrijhandelsverdrag aanging met de EU, nu acht jaar geleden. Chili volgde zes jaar later. Ook met de andere Latijns-Amerikaanse regio's is de EU in onderhandeling over deze zogenaamde associatieverdragen. De nadruk in het officiële discours over deze partnerschappen ligt op het belang van politieke dialoog en samenwerking. Hier is tijdens de onderhandelingen echter weinig van te merken. We zien juist dat de Europese Unie een zeer agressieve strategie hanteert in haar onderhandelingen. In het strategische plan zoals dat uiteengezet wordt in het EU document 'Global Europe' blijkt dat de prioriteiten voor de EU liggen in de onbeperkte toegang tot de markten van ontwikkelingslanden, toegang tot de dienstensector en toegang tot natuurlijke hulpbronnen. Sociale factoren krijgen in de onderhandelingen zeer weinig aandacht en het lijkt er de EU vooral om te gaan zo snel mogelijk te komen tot handelsovereenkomsten. Ondanks het feit dat handelsverdragen niet op de officiële agenda stonden, werden de associatieverdragen uitgebreid besproken in de wandelgangen en op 'minitoppen' die op zaterdag 17 mei plaats vonden. Vooral de onderhandeling tussen de EU en de Andes regio kreeg hierbij een belangrijke impuls.

FOTO: MARJOLEIN VAN DE WATER

Workshops en Volkstribunaal

De vrijhandelsverdragen en de gevolgen hiervan voor de lokale bevolking in Latijns Amerika baren sociale bewegingen in zowel Europa als Latijns Amerika ernstige zorgen. Uit de praktijk in Mexico en Chili blijkt dat het de ongelijkheid binnen samenlevingen en tussen continenten vergroot en dat de grote multinationals de enigen zijn die er werkelijk profijt bij hebben. Multinationals en strijd tegen de vrijhandelsverdragen stonden dan ook prominent op de agenda van de volkerentop in Lima. Andere thema's waren militarisme en de criminalisering van de sociale bewegingen in beide continenten. Rondom de verschillende thema's werden workshops en debatten georganiseerd. Bedoeling van deze activiteiten was het delen van ervaringen en het komen tot gezamenlijke strategieën in de strijd voor een meer rechtvaardige relatie tussen de EU en Latijns Amerika. In de praktijk kwam het er helaas op neer dat de workshops vooral een opeenvolging waren van monologen van de genodigde 'experts'. Na hun veelal theoretische uiteenzettingen, bleef er te weinig tijd over om het over gezamenlijke strategieën te hebben. Dit was jammer omdat de aanwezigheid van vertegenwoordigers van vele sociale bewegingen, vakbonden en organisaties uit zowel Europa als Latijns Amerika een rijke voedingsbodem had kunnen zijn voor interessante discussies.

Naast de workshops, was er een volkstribunaal. In dit tribunaal stonden 24 Europese multinationals terecht vanwege betrokkenheid bij mensenrechtenschendingen, uitbuiting en milieuvervuiling in Latijns-Amerika. Onder de beklaagden waren een aantal Nederlandse ondernemingen zoals Unilever en Shell. De conclusies van de rechters na drie dagen tribunaal waren duidelijk. Alle terecht staande multinationals werden schuldig bevonden. Het tribunaal riep regeringen van zowel Latijns-Amerika als de Europese Unie op om, bij het sluiten van internationale handelsverdragen, altijd het belang van de bevolking voorop te stellen. Zij benadrukte bovendien dat dezelfde regeringen alles in het werk moeten stellen om de bevolking in bescherming te nemen tegen het neoliberale model. Privatisering van publieke nutsbedrijven is volgens het Hof geen optie, omdat deze alleen de economische belangen van de bedrijfssector dient. "Universele toegang tot water, lucht en voedsel zijn basisrechten waaraan niet getornd mag worden", zei rechter Francois Houtart onder luid applaus.

> "Universele toegang tot water, lucht en voedsel zijn basisrechten waaraan niet getornd mag worden"

Verklaring van Lima

Terwijl het volkstribunaal op de Top van het Volk haar conclusies bekend maakte, kwam men ook op de top van regeringsleiders tot een slotverklaring. Deze begint met het stellen dat het voortzetten van de onderhandelingen over de associatieverdragen een zeer hoge politieke prioriteit heeft voor alle deelnemende landen en dat de succesvolle implementatie van de associatieverdragen in Mexico en Chili positief stemmen. In het document wordt bovendien de link gelegd tussen armoedebestrijding en handelsverdragen door te stellen dat handel een motor vormt voor groei, duurzame ontwikkeling en het uitbannen van armoede. Hier wordt aan toegevoegd dat het van belang is om de negatieve sociale gevolgen van globalisering te bestrijden en er zorg voor te dragen dat vooral de armste bevolkingsgroepen profiteren van de handel.

Het uitbannen van honger en het verkleinen van de sociaal economische ongelijkheid zullen hierbij volgens de verklaring prioriteit krijgen. Wat echter volledig ontbreekt is de concretisering van de manier waarop deze doelen bereikt zullen worden en hoe de voortgang ervan gecontroleerd moet worden. Ook wordt met geen woord gerept over te nemen maatregelen in het geval bepaalde landen zich niet aan hun afspraken houden. Zonder in te gaan op de kosten die het bereiken van de doelstellingen met zich mee gaan brengen, de methoden die gebruikt zullen worden en de vraag in welke tijdspanne ze bereikt moeten worden, blijft het een oppervlakkige verklaring die weinig zicht biedt op concrete veranderingen. Vol retoriek, blijft de 'verklaring van Lima' dus een lege huls.

Criminalisering van sociaal protest

In de aanloop naar de alternatieve top, zijn organisatoren en deelnemers regelmatig op gewelddadige wijze tegengewerkt door de Peruaanse regering. Volgens de algemeen- coördinator van de volkerentop, Miguel Palacín Quispe, hebben overheidsfunctionarissen druk uitgeoefend op privé- en publieke instellingen om te voorkomen dat zij ruimte beschikbaar stelden aan de deelnemers van de alternatieve top. Naar aanleiding hiervan, heeft de organisatie van Enlazando Alternativas, ten overstaan van diplomaten uit Europa, Latijns-Amerika en het Caribische gebied, haar zorgen geuit over de boycot en criminalisering van de initiatieven van de sociale bewegingen. Uiteindelijk is de technische universiteit van Lima bereid bevonden haar ruimte beschikbaar te stellen voor de alternatieve top. De organisatie heeft toen echter wel besloten geen demonstraties te organiseren terwijl dat aanvankelijk wel de bedoeling was. Uit angst voor repressie bleven de activiteiten beperkt tot de workshops en het tribunaal. Wel was er op 16 mei een slotmanifestatie waar onder andere Evo Morales, president van Bolivia, een lange toespraak hield.

De campagne van het criminaliseren van de sociale bewegingen en de protesten naar aanleiding van deze top tussen de EU en Latijns Amerika, lijkt onderdeel te vormen van een verdergaande strategie. In november dit jaar zal namelijk nog een top plaats vinden in Lima, een top die voor de Peruaanse regering een stuk belangrijker is, namelijk de APEC (Asia Pacific Economic Cooperation). Dan zullen zowel bedrijven als regeringsleiders uit verschillende regio's bij elkaar komen om over de onderlinge economische betrekkingen te praten. Ook president Bush zal hierbij aanwezig zijn en er worden nu al grote protesten verwacht. De vraag is of de sociale bewegingen dan opnieuw zullen buigen voor de bedreigingen van de regering of dat het dit keer wel tot grootschalige demonstraties zal komen. ◘

Meer informatie:

Over zowel de officiële als de alternatieve top kun je vinden in de Lima special op de site van Noticias:
• www.noticias.nl/lima2008.php

Over Global Europe:
• www.globaleurope.wordpress.com

Agenda

KIJK OOK OP

Actie en kraken
• www.squat.net/radar

Globalisering en economie
• www.globalinfo.nl/content/view/94

Aktie Agenda
• www.aktieagenda.nl

za 5 - zo 27 juli
FRANKRIJK
Alternatieve fietstocht 'Alter Tour', attac en Conf.Paysanne: • www.altertour.net

za 5 juli
Internationale actiedag tegen kapitalisme wegens start G8-top Japan. Ook in Nederland. Vorm een team en win!
• www.enterforteuropa.org

zo 13 - vr 18 juli
HOENDERLOO
Alternatieve Vierdaagse Is Het Hier Oorlog?
vredescentrum@hotmail.com

za 19 - zo 27 juli
Nar-karavaan trekt rond met vergeten vrijheid: • www.narnar.org

za 9 - za 23 augustus
SINOP, TURKIJE
Europese gathering Ecotopia 2008
• www.ecotopiagathering.org

za 12 juli
Benefiet voor Klasse! in Vrankrijk, Spuistraat 216 Amsterdam

vr 5 - zo 7 september
WOENSDRECHT
Reünie van Woensdrechtgangers
• www.hkk-zuidkwartier.nl

do 11 - za 13 september
MADRID, SPANJE
3e World Social Forum on Migration
• www.fsmm2008.org

zo 17 - do 21 september
MALMÖ, ZWEDEN
5e Europees Sociaal Forum
• www.esf2008.org

vr 21 - zo 23 november
DEN BOSCH
4e 2.Dh5-festival • www.2dh5.nl

vr 18 - ma 21 Juli
BOMBODROM, DUITSLAND
Zomercamp Vrije Republiek 'Rosa Heide',
• www.g8andwar.de/camp2008.php

za 16 - zo 24 augustus
DUITSLAND
Antirassistisch camp met klimaat-barrio
• www.camp08.antira.info
• www.klimacamp.org

za 23 aug - ma 1 sept
BUECHEL, DUITSLAND
Actiekamp tegen nucleaire wapens

wo 20 - wo 27 augustus
GRIEKENLAND
5e Europese bijeenkomst van Peoples Global Action • www.europe.pgaconference.org

Er zijn tientallen (vrij)plaatsen waar alternatieve cultuur en politieke bedreven wordt zonder dat de commercie de pret komt bederven. Een overzicht is te vinden op: • www.radar.squat.net en • www.vrijeruimte.nl/vrpla/index De lijsten hieronder zijn een nogal willekeurige selectie.

Longo Mai tour

in augustus en september tourt er een delegatie van de politiek/anarchistische cooperaties van Longo Mai door Nederland: het plan is dat er in september een boot door Nederland gaat varen met aan boord foto-exposities en films en muziek-optredens. Er zullen zes a acht steden worden aangedaan, telkens blijft het schip daar een paar dagen liggen. Datums en route worden binnenkort bekend gemaakt:
• www.omslag.nl/longomai

Boekwinkels en infocentra

DE ROOIE RAT
Neerlands oudste en grootste linkse boekwinkel:
Oudegracht 65, Utrecht
• www.rooierat.nl
HET FORT VAN SJAKOO
Jodenbreestraat 24
Amsterdam
• www.sjakoo.nl
ROSA
Folkingedwarsstraat 16A
Groningen
• www.bookshoprosa.org
INFOTHEEK GENT
Annonciadenstraat 16, Gent
• www.anarchie.be/infotheek
INFOCENTRUM WAGENINGEN
Burgtstraat 3 Wageningen
• www.xs4all.nl/~infocen
EURODUSNIE
Koppenhinksteeg, Leiden
• www.eurodusnie.nl

Websites

DE VRIJE:
• www.devrije.nl
INDYMEDIA:
• www.indymedia.nl
KONFRONTATIE:
• www.konfrontatie.nl
GLOBALINFO:
• www.globalinfo.nl
KLEINTJE MUURKRANT:
• www.stelling.nl/kleintje
VÓÓR DE VERANDERING:
• www.globalternatives.nl
OVER SUPERMARKTEN:
• www.supermacht.nl

STUDENTEN:
• www.universitaireactivisten.nl
Om er een paar te noemen

MIGRATIE: Achtergrond en actie

Nederland:
STOP DEPORTATIES:
• www.stop_deportaties.mahost.org
ALL INCLUDED:
• www.allincluded.nl
ANARCHISTISCHE ANTI DEPORTATIEGROEP UTRECHT:
• www.aagu.nl
DETENTIECENTRA IN KAART:
• www.vrijheidvanbeweging.nl
FABEL VAN DE ILLEGAAL:
• www.defabel.nl

Internationaal
MIGREUROP:
• www.migreurop.org
NOLAGER:
• www.nolager.de
THISTUESDAY, mobilising and researching migrant labour:
• www.thistuesday.org
NORACISM.NET on migration:
• no-racism.net/migration
NOBORDER LONDON: noborderslondon.blogspot.com
NOBORDER/FRASSANITO netwerk: • www.noborder.org

Organisaties

ANARCHISTISCHE GROEP AMSTERDAM (AGA)
Zaterdag Anarchistische Bibliotheek van 14.00 tot 18.00u
1e Schinkelstraat 14-16 A'dam
• www.agamsterdam.wordpress.com
VRIJE BOND
• www.buitendeorde.nl/VB
OMSLAG (werkplaats voor duurzame ontwikkeling)
Hoogstraat 301a in Eindhoven.
Bezoek: bel eerst 040-2910295
• www.omslag .nl

Wonen/kraken

ALLES OVER KRAKEN:
• www.squat.net
HUURSTRIJD SASH:
• www.sash.nl
BEWONERSGROEPEN:
• www.bewoners.net
HOTEL IN UTRECHT:
• www.strowis.nl

Werken/arbeid

SOLIDAIR:
• www.solidair.nl
Blog: VAKBONDSVERNIEUWING:
• blogspot.com
SCHOONMAKERS:
• www.beteretoekomst.org
INTERNATIONAAL HEFTIG:
• http://libcom.org

ZIE OOK PAGINA 4 EN 5

Weggeefwinkels

Er zijn veel weggeefwinkels, zie op de verzamelpagina:
• www.weggeefwinkels.nl
Bijzonder aktief:
LEIDEN Koppenhinksteeg 2
• www.eurodusnie.nl
COEVORDEN Bentheimerstraat 54 • www.coevoet.nl
EMMEN Huize Spoorloos, Wilhelminastraat 33
• www.huizespoorloos.org
AMERSFOORT Keerkring 118

Overigen

Poortgebouw Stieltjesstraat 27-38 Rotterdam
• www.poortgebouw.nl

HUIZE SPOORLOOS
Wilhelminastraat 33 Emmen
• www.huizespoorloos.org

HOTEL (ook wel Kultuurhuis)
Bosch, Apeldoornsestraat 4
Arnhem
• www.kultuurhuisbosch.nl

ANTIFASCISME:
• www.afanederland.antifa.net

Bevriend papier

BUITEN DE ORDE: spotgoedkoop anarchistisch kwartaalblad
meer info: • www.buitendeorde.nl
UITGEVERIJ PAPIEREN TIJGER:
• www.papierentijger.org
ALERT!:
• www.alertafa.nl
ZOZ tijdschrift voor doen-denkers
• www.omslag.nl

Geld

XMINY SOLIDARITEITSFONDS
Geld nodig voor acties en campagnes? • www.xminy.nl
Die op z'n beurt weer vele vaste donateurs nodig heeft:
giro 609060 Amsterdam
Verder zijn er vaak lokale subsidiepotjes.

Geld voor Klasse!

En Klasse! wil ook wat: stort grote bedragen op gironummer 9554857 van 'Het Lab' in Amsterdam

De staat/wet

ARRESTANTENGROEP AMSTERDAM:
• www.arrestantengroep.org
LINKSE HULP:
• www.linksehulp.nl
BOEK: Tips Tegen Tralies (Baalprodukties)
INTERNATIONAAL:
• www.statewatch.org

Laat maar weten als je ook op deze achterpagina wilt staan: klasse@globalinfo.nl

Vormgeving: Huibert Teekens
Klasselogo: Joost Bohnen

Klasse! Benefiet op 12 juli

Het land der koningen
De kroonprins zei: 'Ik ga erheen, ik hou van grote spelen,'
na 3 jaar wachten op asiel begint het pingpong te vervelen.
Een rapper vermomd als moordenaar wordt in een film vertoond,
en iedereen denkt het is dus waar als men zegt dat misdaad loont.
De buienradar heeft niets gezegd over die gure oostenwind:
In het land der koningen is iedereen blind!
(Tekst/muziek: Huibert Teekens)

Live te beluisteren op het benefiet voor Klasse! Op 12 juli in Vrankrijk, Spuistraat 216, Amsterdam. Film, bands, stand up, dj. Entree 3 euro en de rest van wat je hebt...

Enter Fort Europa, versla G8!

5 juli is uitgeroepen tot internationale actiedag tegen de G8 en het kapitalisme in het algemeen. Enkele dagen later zal de G8-top in Japan beginnen. In Nederland kan op die dag het kapitalisme verslagen worden. Vorm een team en doe mee aan 'Enter Fort Europa'. Meer informatie is te vinden op de website • www.enterforteuropa.org Wie geen team heeft, kan ook meedoen, maar samen maak je meer kans.

XminY 40 jaar

XminY solidariteitsfonds bestaat dit jaar 40 jaar. Anno 2008 steunt XminY nog steeds basisbewegingen en zelforganisaties uit de hele wereld die strijden voor vrijheid, politieke zelfbeschikking en tegen onderdrukking en uitbuiting. Het fonds is nog steeds levend en wel, maar vraagt wel om nieuwe donateurs, want die vormen de ruggengraat van de organisatie. Onder de titel 'Uw geld in actie!' wordt het jubileum met verschillende activiteiten gevierd. Eind juni is er een avond over de top in Lima (zie elders in deze krant), op 31 augustus een voetbaltournooi, 5-7 september Ladyfest en zo meer. In november komt er een groot jubileumfeest. Meer details zijn binnenkort te vinden op www.xminy.nl.
Donateur worden? Stort op 609060 tnv Stichting XminY, Amsterdam